

בית

מרן

לענין מרן רבינו עובדיה יוסף זע"א

ערש"ק
כ"ו אייר תשע"ט
פרשת במדבר
ספטידיון: והיה מספר (הושע ב)
שבת סבוכים
המילה ליל שני שעה 3:54 וחלק 1

עלון מס' 212

הרב המקדים: הרה"ג רבי יצחק זר שליט"א
אב"ד בירושלים

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רבה הראשי של העיר נטר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	19:24	20:16	21:11
תל אביב	19:22	20:14	21:08
חיפה	19:25	20:17	21:12
באר שבע	19:22	20:13	21:08

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
אביטל וליאת בנות מוזל
זוג הגון במהרה

הכל הכי טוב לזמן הזה! מיליון סיבות טובות למה לזכור את אביטל וליאת בנות מוזל
חייגו: 5290*

מסלולים חינם!!
בימי חול רבי שמעון לספור עליו בשעת הדלקה

סיום הזוהר בפעם השניה!!!
ממשיכים במיזם הענק לסיום הזוהר עד חג השבועות

קח על עצמך דף אחד והייה שותף בסיום הזוהר
חייג עכשיו 5293* שלוחה 3*

תוכן העניינים:

השיעור השבועי	עמ' 1-4	
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א		
פרשת במדבר	עמ' 5	
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א		
לאורם נלך	עמ' 5	
רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצוק"ל		
מאור ישראל	עמ' 6	
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א		
אקטואליה בהלכה	עמ' 6	
הרב אברהם דניאל שליט"א		
לחיות עם האמונה	עמ' 7	
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א		
אתגרים בחינוך	עמ' 7	
הרב אברהם ברזילאי שליט"א		
נפלאות הבריאה	עמ' 7	
הצורך הכרחי לקיום החיים		
בחסדך בטחתי	עמ' 8	
הרה"ג רבי ינאל כהן שליט"א		

הלכות ספירת העומר

שומע כעונה בספירת העומר. אם הרהור כדיבור דמי. שכח לספור יום אחד והרהר בו את הספירה. אם איסור ברכה לבטלה מדאורייתא או מדרבנן. המסופק אם בירך ברכת המזון. דין המהורה ברהמ"ז אם יצא. ספק דאורייתא לחומרא מהתורה או מדרבנן

מהלכות ברכות הלכה ז) והרי"א ז) (ברכות טו.) והר"ז ה) (פ"ג דברכות) ורבי משה מקוצי בסמ"ג (עשין כז) שהלכה כרבינא שהרהור כדיבור דמי.

שכח יום אחד והרהר בו

ד. לפי זה אדם ששכח לספור יום אחד, ובאותו יום שמע את חבירו סופר, לכאורה יכול להמשיך לספור בברכה, משום ספק ספיקא, שמא הלכה כהתוספות (מנחות טו.) שכל יום מצוה בפני עצמה הוא, ואם תאמר שהלכה כבה"ג (הל' מנחות דק"ג ע"ג) שהכל מצוה אחת שנאמר "תמימות תהייתה", שמא כהרמב"ם ודעימיה שהרהור כדיבור דמי ונחשב שספר באותו יום. אולם אם נאמר כך שהרהור כדיבור, אם כן כל מי ששומע את החזן הרי זה 'פסיק רישיה' שיהרהר בליבו את הספירה ולא יוכל לברך לאחא מכן? וצריך לומר שגם לדעת האומרים הרהור כדיבור דמי, זה דוקא כשהתכוין לצאת, אבל הרהור כזה נחשב כמתעסק בעלמא, ובפרט שרוב העולם בדתם לספור בפיהם אחר השליח ציבור,

1 הראו לי השבוע שהביאו משם הרב מבריסק בעל "בית הלוי" שפסק הלכה כדעת התוספות לגמרי, שכל יום מספירת העומר מצוה בפני עצמה היא. אמרנו בשיעורים הקודמים שעל פי הקבלה נשים לא סופרות ספירת העומר, הליטאים לא חוששים לקבלה, אבל כתב המשנה ברורה (סימן תפט סק"ג) טעם אחר שנשים לא סופרות, כי מן הסתם הם יטעו ביום אחד. ולפי זה - אומר הרב מבריסק - ביום האחרון של ספירת העומר שאין חשש שיטעו יכולות לספור בברכה, וכיון שדעת התוספות שכל יום מצוה בפני עצמה היא, לכן יכולות לברך על ספירה זו. אבל תמוה איך הוא יכול להתעלם מדעת בה"ג שכל הימים הם מצוה אחת, והלא הנשים לא סופרות כל הימים ואיך יברכו, וגם מרן הבית יוסף חשב לבה"ג.

שומע כעונה בספירת העומר

א. בשיעור הקודם אמרנו למסקנא ששייך דין שומע כעונה בספירת העומר, ולא רק בברכה ניתן לצאת ידי חובה וכמו שכתב הרשב"א בתשובה (סימן קכו, תנח), אלא גם בספירה עצמה, משום ששומע כעונה תורת דיבור עליו, וכמו שמגדיר החזון איש (או"ח סימן כט) את דין שומע כעונה "התחברות השומע והמשימע כאחד".

מצוות צריכות כוונה

ב. השומע את השליח צבור מברך וסופר את העומר, אינו יוצא ידי חובה אלא אם כן מכוין לצאת ידי חובה בשמיעתו, מה שאין כן כששומע את השליח צבור ולא מכוין לצאת ידי חובה, אין חשש לברך אחריו, שהרי מצוות צריכות כוונה. ואפילו שהשומע מהרהר את הספירה, אבל להלכה קיימא לן הרהור לאו כדיבור דמי.

אם הרהור כדיבור

ג. בגמרא בברכות (כ) אמר רבינא הרהור כדיבור דמי, ורב חסדא אמר הרהור לאו כדיבור דמי. רוב הראשונים פסקו להלכה כרב חסדא, ומהם: רש"י (ברכות טו.), רבינו חננאל (הובא בתוס' שם ד"ה ורב), הרא"ש (פ"ג סימן יד), הטור (ס"ט סב), האור זרוע (סי' קיז), הרשב"א, הרמב"ן והריטב"א (קידושין ג), והמאירי (ברכות כא.). לעומתם דעת הרמב"ם (פ"א

מבקשים להתפלל לרפואת: אברהם בן רבקה הומיון ולרפואת: רפאל יורם בן שושנה

והרי זה כמו כוונה נגדית שלא לצאת ידי חובה בברכת החזן. ולכן גם אם שמע את חבירו סופר, כיון שלא התכוין לצאת ממנו ידי חובה, כולם מודים שלא יצא, ואם שכח לספור יום שלם, ימשיך לספור בלא ברכה. אלא אם כן הרהר וכיון לצאת ידי חובה, אזי יכול להמשיך לספור על פי הספק ספקא הנ"ל.

דעת מרן

ה. כתב מרן בשלחן ערוך הלכות קריאת שמע (סימן סב סעיף א): צריך להשמיע לאזנו מה שמוציא בפיו, ובדיעבד אם לא השמיע לאזנו יצא ובלבד שיוציא בשפתיו. וכן כתב מרן בהלכות ברכת המזון (סימן קפה סעיף ב) שאם לא השמיע לאזנו יצא ובלבד שיוציא בשפתיו, וכן כתב בהלכות ברכת הפירות (סימן רו סעיף א): כל אלו הברכות וכו' וצריך להשמיע לאזניו, ואם לא השמיע לאזניו, יצא ובלבד שיוציא בשפתיו. ואם כן דעת מרן ברורה שהרהור לאו כדיבור דמי, כדעת הרא"ש ורוב הראשונים ודלא כהרמב"ם². והקשו האחרונים סתירה בדברי מרן, ממה שכתב בהלכות קריאת שמע (סימן סב סעיף ד): אם מחמת חולי או אונס אחר קרא קריאת שמע בלבד, יצא. ומשמע שמעיקר הדין הרהור כדיבור דמי. התירוץ המקובל לומר הוא, שלעולם מרן סובר שהרהור לאו כדיבור דמי, אך במקום אונס - כגון חולה עם צינור בפה ולא יכול לדבר - אין ברירה אלא לסמוך על הרמב"ם וסיעתו שיצא ידי חובתו.

הרהר ברכת המזון

ו. רבי חיים בן עטר - בעל האור החיים הקדוש - בספרו ראשון לציון (ברכות טו), כתב, שאדם שאכל ושבע ולא בירך בפיו ברכת המזון, אלא רק הביט בסידור או בברכונ של 'וקסברגר' והרהר בלבו את כל ברכת המזון, כיון שנחלקו הפוסקים אם הרהור כדיבור דמי או לא, בדיעבד יחזור לברך בפיו, כי ספק דאורייתא לחומרא³. מה שאין כן אם עשה

2 האור לציון (ה'ל' שביעית עמ' נד) הביא כלל, שבכל מחלוקת הראשונים, אם אין הכרעת שני עמודי הוראה, פוסקים לעולם הלכה כהרמב"ם. אהנו מעריכים את חכם בן ציון, ולכן לפני כשלושים שנה שלחתי אליו שליח שיראה לו מה שכתב מרן הבית יוסף בפירושו בהקדמתו, שבאופן זה יש ללכת אחר רוב הראשונים, וזו לשון מרן שם: ומקום אחד מן השלשה העמודים הנזכרים - הרי"ף הרמב"ם והרא"ש - לא גילה דעתו בדין ההוא, והשני עמודים הנשארים חולקים בדבר, הנה הרמב"ן והרשב"א והר"ן והמרדכי וסמ"ג ז"ל לפנינו, אל מקום אשר יהיה שמה הרוח רוח אלהין קדישין ללכת נלך, כי אל הדעת אשר יטו רובם כן נפסוק הלכה. עד כאן. כלומר פוסקים כדעת רוב הראשונים, ולא בהכרח כהרמב"ם. חכם בן ציון השיב לי בחזרה, שלא קיבלנו הוראות מרן במה שכתב בהקדמה. אבל אחר אלף המחילות זה תמוה לחלק, הלא "קיבלנו הוראות מרן" זו קבלה "בגברא", שמרן בגדלותו ממאתים רבנים נסמך, והמלאך המוגיד (פרשת ואתחנן) אמר עליו: "יוסף המכונה קארו, שמלך מלכי המלכים חפץ ביקרו", וקיבלנו את הוראותיו שבכל ספריו, בשלחן ערוך, בבית יוסף, בשו"ת בית יוסף, בשו"ת אבקות וכול, בבדק הבית, וגם בהקדמה. יותר מכן, הקדמת הבית יוסף אל כללים בהלכה שמרן כתב, כמו הלכות פסוקות שכתב בשלחן ערוך. וממקומות אלו בשלחן ערוך יש ראייה ברורה שלא כמו שפסק חכם בן ציון, אלא שאם הרמב"ם פסק נגד הרא"ש, מרן פסק על פי רוב הראשונים ולא חשש לדברי הרמב"ם.

3 אם הרהר ברכה ראשונה, כגון שפסק בידו כוס מים והרהר ברכת שהכל, לדעת הרמב"ם יצא ידי חובה בהרהור, אך לדעת רוב הראשונים ומרן השלחן ערוך לא יצא ידי חובה, ואם יאמר "ספק ברכות להקל" וישתה בלי ברכה, להצד שלא יצא ידי חובה, הרי הוא בכלל הנהגה מהעולם הזה בלא ברכה כאילו מעל (ברכות לה), לכן ימלך על ברכתו על ידי שיאמר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ויברך שהכל בפיו. אבל אדם שהרהר ברכה אחרונה, או אשר יצר, או ברכות השחר, לדעת הרמב"ם יצא, וכיון שבמקרה כזה לא יועיל להימלך, על כן להלכה ולמעשה לא יחזור לברך, שספק ברכות להקל.

אין לומר שאם הוא נמלך על ברכתו, מה שהרהר זו ברכה לבטלה, כי ברכה לבטלה זו רק ברכה שהוציא בשפתיו, אבל לא שהרהר בלבו, וכמו שכתב הרמב"ם (פ"א מהלכות ברכות ה"ט): כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא, והרי הוא כנשבע לשוא. הרמב"ם דימה ברכה לבטלה לשבועה שכתוב בה (ויקרא ה, ד) "לבטא בשפתים", אבל בהרהור הלב אין ברכה לבטלה. ואם נאמר שיש ברכה לבטלה בהרהור, אין לדבר סוף, שהרי לא יתכן לומר שהמהרהר את השם באותיותיו עובר בלא תשא, ועל כרחק שאם מהרהר

כן בשאר ברכות שהן מדרבנן, משום חומר איסור ברכה לבטלה יש לנו לחוש לספק ברכות להקל אפילו נגד מרן, ולכן לא יחזור לברך, אלא יסמוך על הרמב"ם וסיעתו שהרהור כדבור דמי.

ברכה לבטלה דאורייתא

ז. נחלקו הפוסקים אם איסור ברכה לבטלה הוא מדאורייתא או מדרבנן, ולהלכה אהנו נוקטים שאיסור ברכה לבטלה להלכה הוא מדאורייתא, וכן דעת רב נטרונאי גאון (בספר המכריע ס"י פח) ורב פלטיי גאון (בחמדה גנוה ס"א) ורב אחאי גאון (בשאלות יתרו שאילתא ג). וכן כתב הרמב"ם (פ"א מהלכות ברכות ה"ט), שכל המברך ברכה שאינה צריכה עובר בלא תשא.

דעת רב האי

ח. גם רב האי גאון (בשערי תשובה סימן קטו, ובשו"ת תמים דעים ס"ס רכד) כתב: המברך ברכה שאינה צריכה עובר משום לא תשא, וחייב מלקות. ובספר פתח הדביר⁴ (סימן רפט, דקמ"ד ע"ב) הקשה על זה, הרי איסור ברכה לבטלה הוא על ידי דיבור בעלמא, הוא לא "מעשה" כמו "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו", שם אפילו אם רק צעק להם "דיו", כיון שעל ידי עקימת שפתיו - אמירתו - נעשה מעשה חייב מלקות, אבל כאן אין מעשה כלל, וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקים עליו, ואם כן מדוע כתב רב האי גאון שחייב מלקות? וצריך לומר שכוונתו למכת מרדות, ואיסור ברכה שאינה צריכה הוא מדרבנן.

דעת הרמב"ם

ט. כעין זה כתב האליה רבה (סימן רטו סק"ה), על מה שאמרו בגמרא (ר"ה לג), שכל המברך ברכה שאינה צריכה עובר בלא תשא, אפשר לומר שזה לימוד גמור, אבל גם אפשר לומר שזו אסמכתא בעלמא וברכה לבטלה היא מדרבנן, וגם בדברי הרמב"ם שמעתיק את לשון הגמרא ניתן לומר שברכה לבטלה היא מדרבנן, וכך האליה רבה רצה

ברכה בלבו אין בזה איסור ברכה לבטלה.

היסח הדעת של אמירת "ברוך שם" מועיל, כמו אדם שבירך העץ על תפוח ויצא לחדר מדרגת שהוא שייך לשותפים - וכל שכן אם יצא לרשות הרבים - צריך לברך שוב, כי שינוי מקום נחשב להיסח הדעת.

בחורים צעירים שמפצחים גרעינים בדרך הילוכם, או שבירך על תפוח ודעתו היתה להמשיך לאכול את התפוח בדרך, כיון שהיתה דעתו לאכול בדרך, לא חוזר ומברך.

גרעיני חמניות, דלעת, אבטיח, ברכתם בורא פרי האדמה, כי כיום נוטים אותם במיוחד לצורך הגרעינים.

פעם היו מברכים על הקשיו "האדמה", כי עיקר גידולו לא היה לצרכו אלא לצורך הפרי שגדל עימו, שהוא פרי גדול כמו לימון והוא מר וחמצמצץ וראוי בעיקר למאכל בהמה, והקשיו גדל עליו כמו יבלת, והקשיו היה טפל לפרי וברכתו היתה "האדמה", וכמו הסוגיא של צלף (ברכות לו). כשהתחילו לראות שאוהבים את הקשיו, החלו לגדל את עץ הקשיו לצורך אגוז הקשיו עצמו, ולכן כיום ברכתו בורא פרי העץ, "ההלכה" לא משתנית, "המציאות" משתנית, והלכות ברכות נקבעות לפי המציאות.

אם הקשיו ישן, צריך לפתוח אחד אחד ולבדוק שאין תולעים, אבל בקשיו טרי לא מצוי כל כך תולעים, ומספיק לפתוח אחד או שנים ולראות שהסחורה לא נגועה.

כתוב בגמרא (קידושין מ): שמי שאוכל ברחוב נפסל לעדות. לפני שנים עברתי ברכב ברחוב קינג ג'ורג' וראיתי שר דתי מהממשלה הולך ברחוב ותופס בידו פיתה פלאפל ונוגס... אמרתי: הוא פסול לעדות! במסעדות שמוציאים כסאות ושלחנות לרחוב, מפני שאין מקום בפנים, או שיש בחוף אויר טוב, זה מותר, והאוכל שם לא נפסל לעדות, כי כך מנהג המדינה. אלה שמפצחים גרעינים והולכים בדרך, אני לא אומר שכן צריך לעשות, אבל כיון שיש הרגלים לעשות כך, לא נפסלו לעדות.

כשהיינו צעירים מרן זצ"ל היה צועק עלינו: גרעינים זה מאכל של בטלנים, הגרעינים מושכים, עוד גרעין ועוד גרעין, זה ביטול תורה, קחו קשיו, שקדים, בוטנים.

4 היה גאון עצום, חבר בית דינו של הגאון רבי חיים פלאגי.

שב ואל תעשה עדיף

יב. יש להקשות על תירוצו של רבי עקיבא איגר מהגמרא (ר"ה כח:), במזבח היה שביל סביב ארבע הפינות והיו זורקים את הדם על גבי המזבח⁷, יש קרבנות שמתנותיהם אחת שהיא שתיים, ויש שתיים שהן ארבע, מה הדין אם נתערבו הדמים, ילד קטן ראה את המדבקה שמבדילה ביניהם, הוא אוסף מדבקות ולקח אותה, בא הכהן ורואה צלוחית של דם ואינו יודע אם לזרוק שתיים שהן ארבע או אחת שתיים, מה שיעשה יש לו בעיה, יתן שתיים שהן ארבע אם זה אחת שהן שתיים יעבור על בל תוסיף, ואם יתן אחת שהן שתיים וזה שתיים שהן ארבע יעבור על בל תגרע. לדעת רבי יהושע יתן אחת שהן שתיים, כי עדיף שיעבור על בל תגרע בשב ואל תעשה, ולא יעבור על בל תוסיף בקום ועשה. ולפי זה קשה בנידונו שנסתפק אם בירך ברכת המזון, אם יברך יעבור על ברכה לבטלה בקום ועשה, ואם לא יברך יעבור על "ואכלת ושבעת וברכת" בשב ואל תעשה, אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר (מושאל מבבא בתרא פטז), ולכאורה צריך להורות לו שלא לברך, כי עדיף שיעבור בשב ואל תעשה על "וברכת", ולא יעבור בקום ועשה על "לא תשא". ואף לפי דברי רבי עקיבא איגר שחכמים אמרו בכל זאת לברך, אבל חכמים במקום אחר אמרו ששב ואל תעשה עדיף, ומדוע כאן העדיפו שיברך?

חזקת חיוב

יג. ישנו תירוץ מפורסם שמביא מרן זצ"ל בכמה מקומות בספריו (שו"ת יביע אומר ח"ז האו"ח סימן לג אות ה, ובמאור ישראל ח"א עמ' רח, ועוד) בשם ספר מכתם לדוד פארדו⁸ (חאו"ח סימן ג, ד"ז ע"ג), שמי שאכל ושבע ונתחייב בברכת המזון מדאורייתא, ואחר כך מסופק אם בירך⁹, כיון דאיתחזק חיובא - יש לו חזקת חיוב - אוקמיא אחזקתיה, העמידהו על חזקתו שהוא מחויב בברכה. לפי זה יש להקשות על דברי האור החיים הקדוש הנ"ל, שאם הרהר בלבו ברכת המזון צריך לחזור לברך, כי ספק דאורייתא לחומרא, אך לפי המבואר שמה שהוא חוזר זה מטעם חזקת חיוב, חזקה זו מועילה רק כשיש "ספק במציאות", בירך או לא בירך, מה שאין כן כשבירך בהרהור שהוא "ספק בדין", אם הרהור כדבור דמי או לא, לזה לא מועילה החזקה¹⁰. יש בזה אריכות, מי שרוצה יראה עוד בעין יצחק (כללי ספק ברכות), לכן המסקנא לא כדברי האור החיים הקדוש, אחר אלף המחילות. על ראשון אי אפשר לחלוק, וגם כשחולקים על

7 אומרים את זה כל בוקר בשחרית, וגם בחורי ישיבות צריכים לומר בכל בוקר "איהו מקומן".

8 היה בן דורו ומחותנו של מרן החיד"א.

9 אדם שמסופק אם בירך על כוס מים, כגון שהיה טרוד בשיעור תורה ומסתפק, אם לא שהיה טרוד בתורה לא מובן למה הוא מסתפק... בזה לא הולכים אחר חזקת החיוב, כי הברכה היא מדרבנן, ולא תפקיע את חשש איסור לא תשא מדאורייתא.

10 אולי הדברים קצת קשים, יש בזה עמל התורה. סיפרתי פעם, לפני כשלושים שנה האדמו"ר מקאליב זצ"ל היה מארגן בכל רחבי הארץ שבת שכולה תורה, ונותן מטעמו הסעות, דירה ואוכל, ובזכות זה אין כמעט עיר שלא עשינו שם שבת שכולה תורה. ביום ששי אחד פגשתי את חכם יהודה צדקה ע"ה, הוא היה רגיל ללכת לבד ולא רצה מלווים, אמרתי לו: אני הולך לשבת שכולה תורה במעלות, הם ארגנו לי ביום לבד שיעורים בשבעה מקומות, איפה אתפלל מוסף? אמר לי: אתה נותן שיעורים ועובר ממקום למקום, אתה עובד בשביל הרישום לתלמודי תורה, אני פוטר אותך, תתפלל מוסף בבית. ואמר לי עוד: אתן לך עצה טובה, בשיעורים שאתה נותן לבעלי בתים, תאמר חמש או עשר דקות דבר קשה שהם לא יבינו, כי אם יבינו הכל, יגידו, מה האברכים והרבנים עושים על היום... טוב, עצה טובה קא משמע לן. לימים סיפרתי את זה למרן זצ"ל, מרן אמר לי: לא תשמעו לו, תגיד רק דברים קלים. מה אני אמור לעשות? בין הפטיש לסדן... אמרתי: אני אעשה פשרה ביניהם, אומר משהו קשה, ואחר כך ארחיב את הדברים.

להכריע. אבל באמת נעלם ממנו תשובת הרמב"ם בפאר הדור (סי" קה) שלא היתה בדפוס בזמנו, ושם כתב בפירוש שאיסור ברכה שאינה צריכה איסורא דאורייתא הוא. אמנם בשו"ת זרע אמת⁵ (ח"א האו"ח סימן א, ד"א ע"ג) כתב פלפול שלם לומר שברכה שאינה צריכה מדרבנן גם לדעת הרמב"ם ומרן, אך בסוף דבריו כתב, עכשיו הגיע לידי תשובת הרמב"ם, ושם כתוב מפורש שאיסור ברכה שאינה צריכה איסורא דאורייתא הוא, ולכאורה נפל פיתא בבירא'. וכתב לדחוק בכוננת הרמב"ם לומר שברכה לבטלה זה חמור כמו איסור דאורייתא, ולעולם איסורו מדרבנן. וסמך על דבריו השדי חמד (מערכת ברכות אות קטו, דע"ו ע"ד), "ראה את המציאה ונפל עליה".

הפשט לא יופשט

יד. התורה מונחת בקרן זוית, כל הרוצה ליטול יבוא ויטול, התורה ניתנה לבני אדם ואפשר לדון בדבריהם, אם הם היו ראשונים החרשת, ראשונים כמלאכים, אבל על אחרונים אפשר לחלוק, בפרט שכתבו דבר דחוק מאוד, שהרמב"ם כתב מפורש "איסורא דאורייתא הוא", וכוננתו לומר שזה מדרבנן. אחד לאחרונה חיבר קונטרס, וגם כן כתב כדבריהם. אבל מקושיא לא מתים, לכל קושיא יש תירוץ, לא צריך בשביל קושיא לעקם את הפשט. מה שהקשה הפתח הדביר מדוע לוקים, הרי זה לאו שאין בו מעשה, זו לא קושיא, הרמב"ם (פ"א מהלכות ברכות ה"טו) כתב ומרן השלחן ערוך העתיקו (סימן רטו סעיף ד): כל המברך ברכה שאינה צריכה, הרי זה נושא שם שמים לשוא, והרי הוא כנשבע לשוא. ברמב"ם מדקדקים בכל מילה, כמו בדברי הגמרא, בפרט במשפט שלם שצריך ביאור, מדוע הרמב"ם דימה את המברך ברכה לבטלה לנשבע לשוא? אלא שבגמרא (תמורה ג סע"א) מבואר שעל לאו שאין בו מעשה לא לוקים, חוץ מנשבע ומימר ומקלל חבירו בשם. ובא הרמב"ם לומר שהוא הדין גם בברכה לבטלה, שאף על פי שאין בה מעשה לוקים עליה, ולעולם הדבר פשוט שגם להרמב"ם וגם למרן ברכה לבטלה איסורה מדאורייתא. וכך דעת החיד"א בברכי יוסף (סימן מו סק"ו) ובמחזיק ברכה (סימן רטו סק"ב) ועוד, שלהרמב"ם ומרן ברכה שאינה צריכה היא מדאורייתא, וזו המסקנא. אי אפשר להתעלם מהאמת, תורה אמת כתיב בה, וצריך לחפש אחר האמת.

מאי חזית

יא. הגאון רבי עקיבא איגר (בתשובה סי' כה) הקשה על הדין בירושלמי (מסכת ברכות בדף ראשון בעמוד השני), לגבי המסופק אם בירך ברכת המזון⁶ שמברך מספק. וכתב הכסף משנה (פ"ב מהלכות ברכות הלכה יד) שהוא מטעם ספק דאורייתא לחומרא, שמכיון שאכל ושבע חייב בברכת המזון מהתורה. והלא גם ברכה לבטלה היא איסור מדאורייתא, ומאי חזית לחוש לדאורייתא של ברכת המזון ולא לדאורייתא של ברכה לבטלה? ותירץ, שהרי לפני שתיקנו חכמים את כל הברכות, היה אסור לברך אותן, אבל לאחר שתיקנו אין חשש ברכה לבטלה, וגם בספק אם בירך ברכת המזון, שתיקנו חכמים לברך מספק, שוב אין חשש של ברכה לבטלה.

5 חיברו רבי ישמעאל הכהן, היה לפני כמאתים וחמישים שנה. קראו לו ישמעאל, אף שאסור לקרוא בשם רשע, כגון נמרוד ועשו, וגם בגמרא מצינו תנא בשם רבי ישמעאל, מפני שישמעאל עשה תשובה בסוף ימיו.

6 זה קצת תמוה איך יתכן שאדם שוכח אם בירך ברכת המזון, מה אתה חלמן? אולי נהיה סנייל... מילא אם מסתפק אם אמר "רצה". אדם שרגיל לכיון בברכת המזון, או לברך מתוך סידור, לא מצינו אצלו שמסתפק בזה. אבל כך כתוב בירושלמי.

אחרון בתנאי שיש להקת אחרונים שסוברים לא כמותו ודבריהם מסתברים.

דעת הגאון מליסא

יד. יש לומר עוד יישוב על קושית רבי עקיבא איגר¹¹. נחלקו הראשונים האם ספק דאורייתא לחומרא מדאורייתא לחומרא, או מדרבנן לחומרא¹². לדעת הר"ף (שבת קלו ע"ב, וקידושין ה ע"ב) הרמב"ם (פ"ט מהלכות טומאת מת הלכה יב) ואולי גם הרא"ש (קידושין ה:) שספק דאורייתא לחומרא מדרבנן, ובודאי כן דעת מרן הבית יוסף כעמודי הוראה. אולם דעת רש"י (יומא סד ע"א ד"ה יקריבן, וקידושין עג ע"א ד"ה ואיבעית, ועוד) והתוספות (כתובות נא סע"ב ד"ה אונס) והרשב"א (קידושין עג.) והר"ן (בתשובה סימן נא, ובפ"ק דקידושין דט"ו ע"ב מדפי הר"ף ד"ה גרסינן) שספק דאורייתא לחומרא מדאורייתא¹³, מערכה לקראת מערכה. בא הגאון מליסא - לפני כמאתים שנה - בספרו חוות דעת (יו"ד סי' ק) וכתב, שהראשונים נחלקו רק בלא תעשה, טרפה, נבלה, דג טמא, עריות, שבתות, אבל במצות עשה כולם מודים שמספק יש להחמיר מדאורייתא. והחילוק¹⁴ הוא, שלעולם התורה דיברה על ודאי דוקא, במצות לא תעשה זה לקולא, כי התורה לא אסרה ספק, אבל במצות עשה זה חומרא, כי צריך להקפיד לקיים את המצוה בצורה

¹¹ לאחרונה הייתי באנטוורפן ומסרתי שם שיעור לחסידים, ציבור גדול מחסידי ויז'ניץ, ובלו, הם בחורי ישיבות, ואמרתם להם את הפלפול הזה.

¹² לדוגמא, יש כאן צלחת של אוכל ואני מסופק אם האוכל כשר או טרף, לדעת הרמב"ם וסיעתו מהתורה מותר לאכול כי התורה אסרה ודאי בלבד, אבל על ספק לא דיברה, כמו בד"ן ממזר, שרחמנא אמר ממזר ודאי הוא דלא יבוא, אבל מהתורה ספק ממזר מותר, רק מעלה עשו ביוחסין לאסרו מדרבנן. ולדעת רש"י וסיעתו התורה אסרה גם ספק, התורה רוצה שתאכל אוכל שהוא ודאי כשר, אל תאכל בשר שהוא ספק, ספק העדה החרדית ספק הרבנות הראשית. בבשר יש הרבה הכשרים, יש חושבים שהטוב ביותר הוא בד"ץ העדה החרדית, וכי בד"ץ העדה החרדית ירד מהשמיים? אני אומר לכם מידיעה: הכשר בד"ץ העדה החרדית בבשר הוא הכי פחות טוב! יש הכשרים אחרים הרבה יותר טובים.

¹³ התורה אמרה להביא קרבן אשם תלוי למי שאכל ספק קֶלֶב ספק שומן - הם דומים והקֶלֶב אסור והשומן מותר - ומה שנשאר מביניהם אינו בנמצא, כך שאי אפשר לדעת מה אכל, אתה רואה שספק דאורייתא מדאורייתא לחומרא. הסוברים שספק דאורייתא לחומרא מדרבנן יחלקו בין איקבע איסורא ללא איקבע איסורא. היום שאין קרבנות עושים תשובה, הולכים למקובלים והם נותנים תיקון.

¹⁴ הוא לא אומר סתם חילוק, "זו חולצה שחורה וזו חולצה לבנה", סוף סוף שתייהם חולצה, אבל הוא מחלק מסברא, 'והגיון לבי לפניך'.

ודאית ולא בספק¹⁵. נמצא שספק עשה חמור מספק לא תעשה, ולכן בנידוננו שאכל ושבע והתחייב בברכת המזון מדאורייתא, כאשר הוא מסופק אם בירך, יבוא ספק ברכת המזון דאורייתא שמהתורה לחומרא, וידחה ספק איסור ברכה לבטלה שמדרבנן לחומרא זה תירוץ מתוק, "מתוקים מדבש ונופת צופים", הגאון מליסא לא דיבר על המסופק אם בירך ברכת המזון, אבל כך יוצא לפי דבריו.

דעת הפרי מגדים

טו. הפרי מגדים (ס"ז א"א סק"ב) חולק על הגאון מליסא וסובר להיפך, שנחלקו בלא תעשה אם בספק יש להחמיר מהתורה או מדרבנן, אבל בעשה כולם מודים שמדרבנן לחומרא, ומביא ראיה לדבריו מהגמרא (יומא פו.) שישנם ארבעה חילוקי כפרה, עבר על עשה וחזר בתשובה, לא אז משם עד שמוחלים לו¹⁶. עבר על לא תעשה, תלוי על מה עבר, יש דברים שיסורים מכפרים, יש שיום הכיפורים מכפר. עבר על חילול השם, עד מיתה לא מתכפר. נמצא שלא תעשה יותר חמור, כי עובר עליהם בקום ועשה, אבל כשעובר על עשה, עובר בשב ואל תעשה, על ידי שלא עושה כלום. לפי שיטתו התירוץ על המסופק בברכת המזון לא נכון, נפל פיתא בבירא, כי לכולי עלמא יש להחמיר רק מדרבנן.

גם מרן מצטרף

טז. תן לחכם ויחכם עוד, שורה תחתונה, אם הרהר ברכת המזון יש ספק אם יצא או שצריך לחזור ולברך, וספק ברכות להקל גם בברכת המזון, כי אין כאן חזקת חיוב. ביביע אומר (ח"ד תאו"ח סי' ג אות יז ד"ה ולענין) כתב כדברי האור החיים הקדוש, שאם הרהר ברכת המזון יחזור לברך בפיו, אבל לפני כשלושים שנה דיברתי על כך עם מרן זצ"ל, והרב הסכים איתנו שלא יחזור, וספק ברכות להקל.

¹⁵ לדוגמא, חובה מהתורה לקחת אתרוג שהוא בוודאי לא מורכב, ואסור לקחת אתרוג שהוא ספק. וכן בשאר מצוות, כשהתורה דורשת שתקח שופר, שופר ודאי, לולב ודאי, מצה ודאי, וכן על זו הדרך.

¹⁶ הוא לא קם לתפלה, סמך על הזמן של הגר"א ולבסוף פספס אותו, אבל הוא מצטער ומתחרט על שביטל עשה של קריאת שמע, אם חזר בתשובה באמת, שהקב"ה יעיד עליו שלא ישוב לכסלה, ולהבא ישים שני שעונים מעוררים לקום בזמן, לא אז עד שמוחלים לו.

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכנ"ס היזדים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 21:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 22:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293 שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

אברהם בן שושנה
לכל הישועות

בינה בת אסתר
לכל הישועות

לכל המטען להתברך מפי קודשו של מורי ורבינו הראש"ל שליט"א בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם **חייגו: *5290**

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'באן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm וב'קול חי' 92.8fm, 93.00fm

העלון להצלחתם של: שרה רבקה בת חיה- כל הישועות, שרית אליו בת שולמית- זרע קודש בר קיימא וכל הישועות, תהילה בת מרים שושנה- רפואה שלמה, תהל בת לירון- רפואת הנפש והגוף, תהל והראל בני אוריית- הצלחה בכל ובריאות, טל בן רבקה ובני משפחתו- הצלחה בכל, אודליה בת אביבה- כל הישועות, אורטל בת פנינה- שלום בית.

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני" (א.א.)

אומר המדרש (במדב"ר א ז): מכאן שנו חכמים, בשלשה דברים ניתנה התורה, באש ובמים ובמדבר.

דרש הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל (אמרי דעת): בכל הדורות גילה עם ישראל את מסירותו למען התורה, בני ישראל עמדו בכל הנסיונות הקשים ומסרו את נפשם למען התורה והאמונה, ואת הכח הזה קבלנו מאבותינו שמסרו את נפשם למען התורה.

בתולדות עם ישראל היו שלש דוגמאות יסודיות של מסירות נפש, מקרים שנרמזו בשלשה דברים אלו: באש ובמים ובמדבר. באש - אברהם אבינו ע"ה מסר את נפשו למען האמונה ונכנס לכבשן האש. במים - ישראל מסרו את נפשם לפני קריעת ים סוף וקפצו אל תוך המים על פי ציווי ה' ובמדבר - כל ישראל הלכו אחרי ה' במדבר הגדול והנורא, מקום שיש בו סכנת נפשות, נחש שרף ועקרב, ועל זה נאמר (ירמיה ב) "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

ובכל אחד משלשה מקרים אלו היתה מעלה נוספת: אברהם אבינו ע"ה היה הראשון שמסר את נפשו למען האמונה בה', אך הוא היה יחיד. בים סוף כבר היתה מסירות נפש של רבים, כל ישראל מסרו את נפשם, קטנים וגדולים, כולם קפצו למים במסירות נפש בגלל ציווי של הקב"ה, אך היה זה מקרה חד פעמי. במדבר התחדשה מעלה נוספת, כל ישראל הלכו אחרי ה' במדבר, אך לא לרגע אחד, לא יום ולא יומיים, אלא ארבעים שנה - מסירות נפש ארוכה ומתמשכת. ומכאן יש לנו ללמוד שהאדם צריך לעסוק תורה ולקיים את מצוותיה במסירות נפש, לעמוד בגבורה בכל הנסיונות, ולכן נאמר כאן "במדבר סיני" - ללמדנו שכדי ליכות לתורה צריך להיות כמדבר, ללמוד ולקיים את התורה במסירות נפש ולעמוד בכל הנסיונות בעקביות לאורך זמן, וזה הכח הגדול של עם ישראל.

"ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני" (ג.א.)

פתח הכתוב בתולדות אהרן ומשה, ולא הזכיר אחר כך אלא את בני אהרן, ופירש רש"י: גם בניו של אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלימדן תורה, שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

הקשה הכלי יקר: הלא משה לימד תורה לכל ישראל, וא"כ כולם נחשבים כבניו, ומדוע רק בני אהרן נקראו "תולדות משה"?

ופירש הכלי יקר שמטעם אחר נקראו "תולדות משה", כיון שלאחר חטא העגל רצה הקב"ה להמית את בניו של אהרן, כמו שנאמר (דברים טז) "ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו", ופירש רש"י: "להשמידו" זה כילוי בניו, וכן הוא אומר (עמוס ב ט) "ואשמיד פריו ממעל". ומשה רבינו התפלל לבטל את הגזירה, כמו שנאמר (דברים טז) "ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא", ותפילה עושה מחצה (ויק"ר י ה), והועילה תפילתו של משה ששנים מבניו של אהרן ניצלו, נדב ואביהוא מתו ואלעזר ואיתמר נשארו בחיים, וכיון שנשארו בזכות תפילתו של משה נחשבו כבניו.

ובספר ברית שלום פירש ששני הטעמים קשורים זה בזה, כי רק תלמיד המתנהג עם רבו כשורה נקרא בנו, אבל תלמיד שאינו מוכב את רבו כראוי אינו ראוי להקרא בנו. ובזה באה התורה ללמדנו למה תפילתו של משה הועילה להציל את אלעזר ואיתמר ולא את נדב ואביהוא, כיון שאלעזר ואיתמר היו נחשבים כבניו של משה, ונחשבו "תולדות אהרן ומשה" ולא "תולדות אהרן" לבד, ולכן יצאו מכלל הגזירה, אבל נדב ואביהוא שהורו הלכה בפני משה רבם ולא נהגו בו כתלמיד לרב, הפקיעו את עצמם מגדר "תולדות משה" ונשארו "תולדות אהרן" לבד, ולכן נשארו בכלל הגזירה.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
ידוע מעלת פדיון הנפש
שבכוחו להשיב פני אדם חולי, צורה ריפון, וסוב וראוי לעשות פדיון נפש

מתוך דברי קודשו של
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
בעניין חשיבות פדיון נפש

**"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"**

רבי אגודת "בית מרח" עורכים פדיון נפש לכל שם ושם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם **חייגו 5290***

הסבא קדישא רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצוק"ל
יום פטירתו: כ"ב באייר ה'תת"ק

הדליקו נר
לעבודת השם ופדיון הנפש

מסוימת שבו ניתן להתברך מפיו הקדוש ולאחר מכן היה סוגר דלתו ולומד ללא הפסקה, ליל פסח היה משנה רבנו מהרגלו והיה מתחיל את ליל הסדר מוקדם והיה מסיים את הסדר מהר מהרגלו ולאחר מכן היה פותח את דלתות ביתו על מנת שכל המעוניין לשאול שאלה הלכתית יכול היה להיכנס לרבנו ללא חשש שהוא מפריע וכל זה היה נוהג רבנו היות וחשש שאנשים נמנעים לשאול שאלות המתעוררות אצל מורי ההוראה האחרים היות והם טרודים במצוות החג, ורק בשעות הלילה המאוחרות היה ממשין רבנו לעסוק בסיפורי יציאת מצרים עד אור הבוקר. על אף שרבנו זכה לזקנה מופלגת (גיל 110) היה הולך רבנו ללא סיוע ואף לא נזקק למשקפים וכל זאת למרות שרבנו היה לומד מספרים ישנים המודפסים בכתב קטן והיה כותב תשובות הלכתיות לרבים הפונים אליו.

ליל כ"ב באייר ה'תר"ץ לאחר אמירת "תיקון חצות" כתב רבנו את תשובתו ההלכתית האחרונה ובבקריו של יום לאחר עלות השחר הניח רבנו תפילין וקרא קריאת שמע ועוד בטרם סיים רבנו את קריאת שמע נפטר על כסאו שהוא עטור בטלית ותפילין.

רבנו נטמן בהר הזיתים עיה"ק ירושלים והוא בן 110 שנים. לרבנו תלמידים ומקורבים רבים בניהם הגאונים הגדולים: רבי יעקב חיים סופר (בעל קף החיים) רבי שאול הכהן דוויק (רבה הראשי של ארם צובא) האדמו"ר ממנונקטש (בעל המנחת אליעזר) ורבי יוסף חיים זוננפלד (רבה הראשון של העדה החרדית).

"הסבא קדישא" רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצוק"ל

ביום שני חל יום פטירתו של "הסבא קדישא" רבי שלמה אליעזר אלפנדרי זצוק"ל. רבינו נולד באיטנבול שהייתה אז הבירה האימפריה העות'מאנית, לאביו רבי יעקב זצ"ל שהיו מיוחסים עד לבצאל בן אורי משבט יהודה. כבר משחר נעוריו ראו כולם את גדולתו וקדושתו ואף בימי נעוריו התכתב רבנו בהלכה עם גדולי עולם כמו רבי עקיבא איגר והחתם סופר.

לאחר נישואיו פנו אליו שימש כראש ישיבה בעיר קושטא אך עשה עמהם תנאי שהמשכורת שלו תהיה כמו המשכורת של אברכי הישיבה ולא יותר, לאחר שנים רבות נבחר על ידי הקהילה לשמש כחכם באשי (הרב הראשי) של העיר דמשק, בשנת ה'תרס"ח עקב מחלוקת שפרצה בקהילה היהודית בצפת פנו אליו במכתב רבני צפת שיבוא להשכין שלום בעיר ואכן לאחר כמה שנים עלה רבנו לארץ ישראל לעיר צפת ומאז החליט רבנו שהוא לא יוצא מגבולותיה, בעקבות זאת התבקש רבנו לשמש כרבה של העיר צפת ובו שימש רבנו בתפקיד במשך כמה שנים, לאחר מכן עלה רבנו ונתיישב בירושלים בשכ"מ מקור ברוך וגר ברחוב הקרוי על שמו עד היום הזה רח' הרב אלפנדרי.

רבנו היה ידוע בחריפותו הגדולה, דרך פסיקתו הייתה לשלב את דברי הראשונים עם הכרעותיהם של המקובלים מהאר"י והרש"ש הקדושים, בחג הסוכות נהגו רבים לעלות לרגל לביתו, אך היות והדבר גרם לו לביטול תורה קבע רבנו שעה

העלון להצלחתם של: ישראל בן גרמן- שלום בית, אורי בן משה- הצלחה בכל, איילת בת אלן- ברכה והצלחה בכל, אליהו בן אסתר- זיווג הגון, אליהו בן לאה- רפואת הנפש והגון, בריגטורית בת חנה- כל הישועות, ברטה בת אידה- בריאות איתנה, גילה בת ברטה- בריאות, נחת ופרנסה בשפע, ושי בן דליה- בריאות, נחת ופרנסה בשפע.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
במיתנו הקבועה ברחמי קול חי בתוכניתנו של הרב בן לולו
כל יום חי בשיעור 13:30

הוא חייב לשלם לחברו כל מה שהזיק לו או דילמא מידת חסידות הוא לצאת ידי שמים?

תשובה: איתא בגמ' ב"ק דף נה: אמר רבי יהושע ארבע דברים העושה אותן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ואלו הן הפורץ גדר בפני בהמת חברו והכופף קמתו של חברו ופני הדליקה והשוכר עדי שקר להעיד והיודע עדות לחברו ואינו מעיד לו עכ"ל וכן פסקו הר"ף בדף ס"ה והרמב"ם בהל' נזקי ממון פ"ד הל' ב' הטור והשו"ע בחו"מ סי' שצ"ו סעי' ד' ע"ש

ובנדון דידן עיין למאירי ב"ק דף נ"ו. ד"ה 'כל' שכתב בשם גדולי הדורות שכל שנאמר חייב בדיני שמים פסול לעדות עד שישב, ועיין בברכת יהודה ח"ו סי' ד' חוש"מ שדן בזה והביא את הש"ך שכתב בסימן ל"ב אות ב' חוש"מ שאינו יוצא בדיני שמים עד שישלם

וכן עיין לקצות החושן סימן ע"ה אות ד' שאם פרע לו בסתם משום שסבור שחייב בדיני אדם ובאמת אינו חייב אלא בדיני שמים אין בזה גדר מחילה בטעות כיון דמצווה קעביד שמחזיר.

להלכה: ודאי שהדין שחייב בדיני שמים אינה מידת חסידות אלא חובה ואם רוצה שלא יתבעו אותו בשמים ילך וישלם או ירצה את הניזק עד שישלח לו.

שאלה: מי שחתם חוזה שכירות ואחד מתנאיו שבסיום השכירות חייב לעשות לו פוליש על כל הדירה, וכשבא לצאת טוען השוכר שאינו צריך לעשות פוליש מפני ששמר על ניקיון הדירה במאה אחוז האם בכל זאת בעה"ב יכול לתבוע את המשכיר?

תשובה: מצינו בדומה לזה באדם שהשכיר פועלים ולא סיכם איתם מראש כמה ישלם להם ובסוף העבודה ביקשו סכום מסוים ולא רצה לשלם להם, הדין הוא שצריך לשלם להם כפי הנהוג באותו המקום ובאותה מדינה והם לא יכולים לתבוע אותו יותר כמבואר במס' בבא מציעא פג. וכן פסק הרמב"ם בהל' שכירות פ"ט הל' א' והסמ"ג בעשין פט' והשו"ע בחושן משפט סי' של"א סעי' א', משמע מהאמור שדין זה שמתכילים על מנהג המדינה הוא באופן שלא סיכמו ביניהם את התנאים מראש, אבל באופן שסיכמו ביניהם מראש ישלם להם לפי שעה וכדו', ולא מסתכלים בזה על מנהג המדינה אלא על התנאים.

להלכה: נראה לומר שוודאי שהשוכר חייב לעשות פוליש בדירה ואע"פ ששמר על כל ניקיון הדירה במאה אחוז כיון שזה נכתב בתנאי השכירות ולא חילק בין אם הדירה תהיה נקייה או לא.

שאלה: מה הגדר שפטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים האם כדי לצאת ידי שמים

אקטואליה בהלכה

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב בנימין הליכות 'בית מרח'

ולא היה להם זמן לשחוט שוב לפי הדיקדוקים ההלכתיים אלא רק להכין כל מיני מאכלים חלביים לכך נהגו גם עכשיו לאכול מאכליים חלביים, ויש אנשים שנהגו לאכול קודם סעודה של יו"ט והם צריכים לשים לב בדין של ברכות, שכן כתב מרן השו"ע שאדם שמקדש ושותר רביעית יין ולאחר מכן סועד את סעודתו אינו מברך ברכה אחרונה על היין, מפני שברכת המזון פוטרת אותו, ומשם נלמד לנידון שלנו שאדם שאכל פת הבאה בכיסנין כשיעור קודם הסעודה לא יברך ברכת מעיין שלוש מפני שברכת המזון פוטרת אותו, אלא שיש חולקים שאומרים שהוא הדין דווקא בין של קידוש אבל לא בפת הבאה בכיסנין, משום שיש של קידוש הוא חובה מה שאין כן בנידון שלנו שהוא רשות, ועיין מה שכתב מרן מלכה בספרו הליכות עולם (חלק ב' עמוד כ"ט) שלא יברך ברכה אחרונה גם בנידון שלנו ספק ברכות להקל. ולדין של בשר וחלב הנה ידוע שהאוכל מאכלים בשריים ורוצה לאכול לאחר מכן מאכלים חלביים צריך להמתין שש שעות בניהם, אבל האוכל חלבי ורוצה לאכול לאחר מכן בשרי יכול לאכול תיקף ומיד, בתנאי שירחץ את ידיו במים וישטוף את פיו ויאכל מאכל לקנה פיו ועיין עוד בילקוט יוסף איסור והיתר (סימן פ"ט) ולכן אלו שנוטלים ידדים לסעודה עולה להם גם לרחיצת ידדים ולאחר מכן ירחצו את פיהם במים ושאוכלים כוית פת לצורך סעודה עולה להם גם לצורך קינוח פיהם. ויכולים לאכול לאחר מכן בשרי.

שאלה: האם ביום טוב חייבים להיות שמחים כמו בשבתות?

תשובה: כתב מרן השו"ע (תקכ"ט סעי' ג') חייב אדם להיות שמח ביום טוב ואין שמחה אלא בבשר (בהמה) ויין והנשים קונה להם בעליהם בגדים ותכשיטים נאים וקטנים משמחם בקליות ואגוזים (בכל מיני מתיקה) ואדם שאין ידו מסגת לקנות בשר בהמה או שלא נהנה מכך יכול לאכול בשר עוף ואם אין ידו מסגת בבשר ויין אלא רק אחד מהם עדיף שיקנה יין לחג, שכן כתב הרמב"ם (יו"ט בפרק ו' י"ז) שאנשים שמחים בבשר ויין ותמה עליו הבית יוסף (תקכ"ט) למה כתב בבשר ויין והלא בברייתא מובא רק יין? אלא שבזה הזמן שמחים גם בבשר והעיקר הוא יין, כל האמור הוא באדם ששותר יין ונהנה מכך ולא מתענה, והעיקר המצווה מן התורה היא ביום ולא בלילה.

שאלה: מה הדין באנשים שאוכלים עוגות גבינה בחג שבועות ולאחר מכן נוטלים ידיים וסועדים סעודה בשרית האם יש בכך בעיה הלכתית מצד קדימה לברכות או מצד בשר וחלב?

תשובה: הנה ידוע שנהגו לאכול מאכלי חלב בחג שבועות, והרבה טעמים יש לכך, אחד הטעמים שעם ישראל שחטו בשר ועופות לכבוד החג והם היו לפני מתן תורה ובחג עצמו קבלו את התורה וחלק מן הצווים שהתורה ציוותה הוא לאכול בשר כשר

המים (חלק א')

פינת בריאות
אתם שואלים והנימוחים עונים בניילי
betmaran1234@gmail.com

1. תאי (אינטראצולרי) - כלל הנוזלים המצויים בתוך התאים והמוהוים כ-40% ממשקל הגוף או 2/3 מסה"כ המים בגוף.

2. הנוזל החוץ תאי (אקסטראצולרי) - הנמצא מחוץ ומהווה כ-20% ממשקל הגוף. הנוזל החוץ תאי מתחלק לפלסמת הדם ולנוזל בין תאי - הנוזלים הנמצאים בין התאים עצמם.

גוף האדם מאבד מים דרך: 1. העור (בהזעה) - בימי הקיץ בהם אנו חשופים לטמפרטורות גבוהות או בשעת עבודה מאומצת, ישנה הזעה מרובה ואיבוד מים.

2. הריאות - באוויר הנשיפה. בדרך זו אובדים בד"כ 400 מ"ל מים. בתנאי לחות נמוכה או נשימה עמוקה בעקבות עבודה מאומצת, עלול הגוף לאבד בדרך זו כמויות הרבה יותר גדולות.

4. בשתן - למעלה ממחצית המים היוצאים מגופינו מופרשים בשתן. הגוף מווסת את משק המים דרך הכליות. כאשר מרבים לשתות גוברת בד"כ הפרשת המים בשתן ואילו בשעות מחסור במים או בשעת הזעה מרובה פוחתת הפרשה בשתן.

איבודים נוספים קיימים במחלות המלוות בחום, בנשימה מוגברת, בשלשולים ועוד המישר בע"ה בשבוע הבא

האם אתם שותים מים ונוזלים בכמות מספקת בימי הקיץ החמים? כמה כוסות מים אתם שותים ביום? ומדוע חשוב להרבות בשתיה? המים הם המרכיב העיקרי בגוף האדם ומהווים כ-60% ממשקלו. אחוז המים שונה מגברים לנשים. כמות רקמת השומן גבוהה יותר אצל הנשים מאשר אצל הגברים, לכן כמות המים אצל הנשים נמוכה יותר. אחוז המים יורד עם הגיל ולא משנה המין.

למים תפקידים חשובים בגופינו: • המים משמשים כנשא לחומרים מומסים ומשתתפים בכל התהליכים החשובים המתרחשים בגוף.

• חומרי המזון מובלים אל התאים כשהם מומסים במים, כמוהם חומרי הפסולת המובלים מן התאים.

• המים הם המרכיב ההכרחי לתפקוד החלבונים ולקיומם של תהליכי חילוף החומרים בתא.

• המים משתתפים בוויסות טמפרטורת הגוף בעזרת אידוי מים. אידוי המים הוא האמצעי החשוב ביותר להובלת החום כלפי חוץ.

חלוקת המים בגוף: המים שבגופנו מחולקים למספר מדורים כגון: 1. הנוזל התוך

העלון להצלחתם של: דוד בן רות - בריאות איתנה, דוד יצחק בן אסתר - כל הישועות, דוד ישי בן ג'לקין והשפחה - בריאות והצלחה בכל, דניאל בן רויטל מרים - בריאות, הדס בת אורטל - הצלחה בכל, יזכב בת דורית - כל הישועות, יוסף מאיר בן חנה - זיווג הגון, לאה בת רינה - בריאות והצלחה.

לחיות עם האמונה

הרב הנאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשויות "בית סוף" ונחבר סדרת הספרים "ני לגליל ועוד..."

או חלום רע המטיל אימה. הקב"ה עשה זאת כדי שיעתיקו את הפחד אליו, ויבינו שבמקום לירוא מכל מיני דברים מאיימים ומפחידים, יש לירוא מהקב"ה. כאשר אדם תופס כלב ברצועה הקשורה בצווארו, ממי הפחד כאן, מהכלב או מהאדם שעלול לשחררו? בוודאי שהפחד הנכון הוא מהאדם שעלול לשחרר את הכלב, וכך אין לפחד ממקרי העולם, אלא מה' פן 'ישחררם' על האדם.

יש בלב האדם תכונה לפחד מדברים, כגון ללכת לבד בחושך או להישאר לבד בבית. יש הפחדים לעלות במעלית, או להיות במקום סגור וכדומה, וגם על כך האדם יכול להתגבר אם ידע שאין עוד מלבדו, שבעצם אין שום כוח שיכול להזיקו, מלבד הקב"ה שמסתתר מאחורי הדבר שמטיל עליו אימה. על האדם לומר: "אבי אהובי, יודע אני שכל הפחדים החיצוניים אינם אלא תחפושת המסתירה ומעלימה את מציאותך האוהבת כדי לנסותי וכדי שאתאמץ לחפשך ולגלותך מתוך החושך וההסתרה".

הקב"ה מצד עצמו טוב ורחמן, אבל הוא בא לעתים במסכה מפחידה, מתגלה בצורה שמטילה עליך אימה, אבל אם באמת תדע, שמאחוריה מסתתר אך ורק הקב"ה, יסתלק ממך הפחד. זה לא בא ביום או ביומיים, ובפרט כשיש לאדם נטייה חזקה לפחד, אבל אם כל יום הוא לומד ומשנן אמונה, יש בכוחו להסיר את הפחד הנפול מלבו.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית *5293* שלוחה 3

הרב אברהם ברזילאי שליט"א

יורש סרבו אתנאים בחינוך ומנחה תכנית קידום שקופים ברדיו 'קול חי'

אתגרים בחינוך

סבלנות, סלחנות ואחריות.

אותו כשהפץ עדיין בידו, הוא צריך לשלם פי שניים. האם כעת זה מובן יותר? לא. הרב אחז בידו בחום ואמר "לא נורא ילד שלי, בוא ננסה שוב..." כך לימדו עשר פעמים ולא הלך. עשרים פעם ולא הצליח. מאה פעם ולא זז כלום. מאתיים, שום דבר. שלוש מאות, אפס הבנה. שלוש מאות חמישים פעם, עדיין לא קולט. ארבע מאות פעם ואו... נס, הוא קלט! נקיש קלה בדלת והרב פתח. האב המיוסר עמד שם, ממתין לשמוע את הישג והמוכר. "אוה... ברוך הבא. תשמע הילד שלך פשוט תענוג. ישב ושיגן שוב ושוב, והנה היום כבר ברוך ה' הבין את החומר. שיישן טוב ומחר בע"ה נמשיך - אבל הוא לומד מצוין! באותו ערב הלך הילד לישון בתחושה נפלאה אותה לא חש מימיו וכך היה גם למחרת וגם ביום שאחר כך עד שגדל לתלמיד חכם מופלג. (אגב, הישיש היה רב פרידא עירובין נד) חג מתן תורה נראה כבר באופק. רבים שואלים כיצד ניתן ללמד ילד שלא מבין כלום? הם מציעים טיפולים רגשיים, תרופתיים, חברתיים וכו' רק דבר אחד הם מציעו לא מציעים חום, אהבה, סבלנות ואמון. אך, הלוואי ונזכה..."

בשורה משמחת לאחינו בחו"ל

בקרוב תוכלו ליהנות מביקור אישי של הרב ברזילאי בקהילתכם
לפרטים 'אתגרים בחינוך' 077-405-2003

הצורך הכרחי לקיום החיים

נפלאות הבריאה

נס המן. בנוסף לכך אנו יודעים שהיו משברים סביב המן. אולם משבר המים שם קץ למנהיגותו של משה. כמו כן יש להתבונן, מים באים במעיינות מבטן האדמה או על ידי גשמים מן השמים.

מהי המשמעות שעם ישראל ניזקק ארבעים שנה למים שנובעים מסלע. כמו נהפכו היוצרות לחם מן השמים ומים מן הסלע. המדבר מייצג הנהגה ניסית. ויש בתופעות האלה כדי להעצים את שפע חסדי ה'. הטבע שהוא כחומר ביד היוצר מגויס ומוחרג מחוקיו על מנת לאפשר את קיום ויעוד עם ישראל.

ויש בעניין המים היוצאים מן הסלע הדרכה כללית. לפעמים במקום שנראה כיסוד ושורש הקושי טמון הפתרון היותר מושלם. אפשר ממה שנראה כיבש קשה וחסר לחלוות להפיק שפע של חיים מלאי נביעה מקורית ועצמית. ולכן בניגוד למן שנשאר כנס של המדבר.

המים שיצאו במדבר מן הסלע הם תבנית להתמודדות והאתגרים של ארץ זבת חלב ודבש. להפוך מר למתוק, יבש לרווי מים, עצוב ונדכה למלא שמחת חיים, מתוך תורת ה' תמימה משיבת נפש.

המים

מים מן הצרכים היותר בסיסיים והכרחיים לקיום החיים. כאשר מחפשים חיים בכוכבים החוקים מנסים למצוא מים שהם עדות להתכנות של חיים. כבר בימים קדומים היתה בעיה של מים.

בספר בראשית האבות מתמודדים עם מצוקת המים בארץ כנען. הם חופרים בארות ונושא הבעלות והשליטה גורם למריבות בינם לשכניהם. כאשר אברהם משלח את הגר וישמעאל בנה למדבר הוא מצייד אותם במים. אולם האם ובנה נקלעים למצוקה קשה כאשר נגמרו המים. ובקושי נחלצים ממצוקתם. בעת שעם ישראל יצאו ממצרים המשבר הראשון בדרכם במדבר היה המחסור במים. על פי המסופר משה היה ראשון להתפיל מים מרים למתוקים. כידוע עם ישראל ניזון במדבר באופן ניסי מהמן שהיה לחם שמימי ניסי. נס המן מתואר בתורה באופן מפורט. למרות שהספקת המים לכל כך הרבה אנשים במשך ארבעים שנה מהווה לכל הפחות נס מקביל למן כפי שציינה התורה. "המוליך במדבר הגדל והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים המוציא לך מים מצור החלמיש: המאכילך מן במדבר...". אין התורה מתארת נס המים כשם שהיא מבליטה את

העלון להצלחתם של: לבנה בת אלישבע- כל הישועות, מאיר יעקב בן מרגלית- הצלחה בכל, רות בת חנה- הצלחה בכל, מילנה בת פרוזה והילדים- כל הישועות, מנחם מנדל בן מאירה- בריאות איתנה, משה בן רות- כל הישועות, ניסים בן שושנה- זיווג הגון בקרוב, נתנאל בן דורית- זרע קודש בר קיימא, רינה בת איריס- זרע קודש בר קיימא.

מוזכר הרבנים הרב הגאון רבי יגאל כהן שליט"א
וגם בשלוחה מיוחדת *5293 שלוחה 8<13 בחיזוק יומי ושגורים מלאים

בחסדך בטחתי

התמודדות עם הכעס

אפשר לשבת על כסא נוח או לשכב במטה בכל שעה שאפשר במהלך היום, וכדאי שתתנגן ברקע מוסיקה מרגיעה. אפשר לחשב איך אנחנו רגועים, ואיך השם יתברך אוהב אותנו, ואין לנו סבה לדאגה, ואנו נמצאים בידיו הרחמניות והטובות. ואם יש משהו שמפחיד אותנו, נזרוק את זה על הבורא יתברך והוא ידאג לנו.

בכל פעם שמרגישים לחוצים נעשה כך. ואפילו בזמן שאנו יושבים על הכסא באמצע הלמוד ככולל או בשעת עבודה, נעצור וניתן הוראה לגוף להירגע, והשלוחה תכנס בלבנו תמיד.

עצה נוספת להתרחק מן הכעס היא לדבר בנחת ולהשתדל להרגיל את עצמנו בדבור שקט ולא בצעקות מפני שהצעקה גורמת לנפש להתרגש, ולכן יכול האדם להגיע למדת הכעס.

הרמב"ן כתב באגרתו לבנו: "תתרגל תמיד לדבר כל דברך בנחת". גם בשיחת טלפון נשתדל שלא להרים את הקול, ואפילו אם אנו חושבים שאם נרים את קולנו דברינו יתקבלו יותר, אין זה אלא בגלל שאנו שוכחים שהבורא יתברך הוא המנהיג והמחליט הבלעדי, הוא מחליט אם יתקבלו דברינו. ואם הוא מצוה עלינו לדבר בנחת ובשלום, בודאי שדברינו יתקבלו על לב השומעים ויעשו עליהם רושם. וכבר כתב שלמה המלך בחכמתו (משלי כה, טו): "לשון רכה תשבר גרם".

אם הילדים שלכם מדברים בצעקות עם הסובבים אותם, תבדקו היטב ותמצאו שהם למדו את זה מכם, גם אתם מדברים בצעקות. ההשפעה של הדבור שלנו היא לא רק על עצמנו, אלא על כל בני ביתנו. אם נתרגל לדבר עם הילדים ועם בן הזוג או בת הזוג בנחת, וגם אם לא מלאו אחר רצוננו נגיב בקול שקט ובאפוק, הדברים ישיפיעו על כל בני הבית.

הדבר לא קל לבצוע, אבל כבר הביאה הגמרא (מכות י:): "בדרך שרוצה האדם לילך מוליכים אותו", דהינו, אם נראה לבורא יתברך שאנו באמת רוצים להשיג את השלום והסבלנות האמתית, ודאי שהוא יתברך יעזר לנו בכוחות מיוחדים.

איך לצעוק?

פעמים חובה עלינו להרים את הקול ולהראות פנים כועסות על מנת לחנך ולהרתיע את הילדים או התלמידים מלעשות דברים אסורים. הרמב"ם מציע לנו להראות "כעס הפנים", אבל לא לאבד את השלום הפנימית, דהינו, שירים את קולו כדי להראות את חמרת העניין לילדיו, אבל בתוכו ידע שהם בסך הכל ילדים. דרכם לעשות טעויות, וכל צעקותיו אינם אלא לעזר להם להתגבר על היצר הרע שלהם.

עצה נוספת למקרה שצריך "לכעס" כדי לחנך הוא להמתין כמה שעות לפני שיוכיח את הצד השני. בשעות אלו ינסה בלבו לדון את חברו לכף זכות, ואם לא מצא, יחשב בעצמו כמה פעמים הוא הכעיס את הבורא יתברך, והוא רחם עליו ולא הענישו מיד. וישתדל האדם בכל כחו להכניס בלבו את מדת הרחמים, ורק אחר כך ילך להוכיח את חברו, והשם יתברך יהיה בעזרו שלא יגיע לידי כעס.

(מתוך הספר יגל ליבי - הרב יגאל כהן שליט"א)

ניתן להאזין לשיעורים מלאים ולחיזוק יומי של הרב יגאל כהן שליט"א *5293 בשלוחה 8<13

סידור 'בית מרן' חזר למדפים

הסידור המפואר והשלם 'בית מרן' מנחה וערבית ע"פ פסיקותיו של מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

הסידור מעוטב בהמלצותיהם של מר"ן הראשון רבי יצחק יוסף שליט"א והגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א ראש אבות בני הדין בירושלים

סידור 'בית מרן' הוא סידור עם הרבה מעלות שלא הייתה קיימת מאז ומעולם

- * אותיות יפות ומאירות עיניים
- * סידור ללא דילוגים עם כוונת ה' בברכות
- * ביאור כוונת אמן על כל ברכה
- * גודל נוח ואטרקטיבי
- * מיוחד לבתי כנסת ולבתי מדרש לשמחות או להבדיל לאזכרות

בסוף הסידור קיבצנו שערים יחודיים לחיי היום יום. כגון:

- * שער הברכות: ובו מקובץ כל הברכות כגון: ברכות הנהנין, סדר ברית מילה, פדיון הבן, שבע ברכות, ועוד ועוד ברכות.
- * שער התפילות והבקשות: ובו תיקון חצות, פרק שירה, תפילת השל"ה, תפילה על הפרנסה, תפילה לבריאות, תפילה נגד עין הרע, ועוד ועוד תפילות.
- * שער הסגולות: ובו סגולה לשמירה והצלחה, סגולה ותפילה לאריכות ימים, סגולה להינצל מכל צרה, ועוד ועוד סגולות.

הפצה ראשית - אבי פל' 054-6848322

העלון להצלחתם של: סימון ניסים בן ג'וליה, בריאות, עדן בת רחל אפרת- זרע קודש בר קיימא, עמרם בן חביבה- ברכה והצלחה, ראובן בן שפרה- כל הישועות, שלום בן רינה- רפואה שלמה וכל הישועות, שלומית בת מלי- זרע קודש בר קיימא, שלמה אפיק בן פורטונה- רפואה, פרנסה וכל הישועות, שמחה בן חיה סלובה- בריאות והצלחה בכל.